

Teollisuuspoliittinen strategia

Teollisuusneuvos Antti Valle, TEM

Tulevaisuustutka-webinaari 6.2.2025

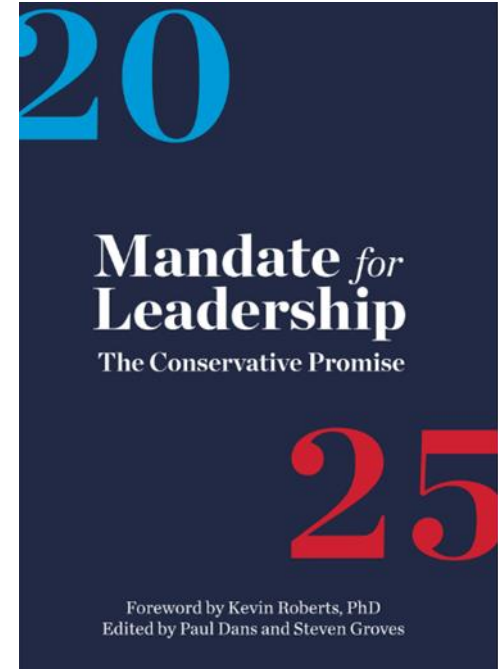

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

USA siirtymässä IRasta Trump 2.0 hallintoon

- Inflation Reduction Act (IRA) tarkoituksena on ollut inflaation hidastaminen ja päästöjen vähentäminen lisäämällä investointeja puhtaaseen tuotantoon. Verohelpotuksia, suoria tukia ja lainoja.
- Paketti kooltaan vajaat n. 400 miljardia dollaria, teollisuuden osuus 67–183 miljardia dollaria.* Investointeja tehty etenkin sähköautojen, akkujen sekä aurinko- ja tuulivoimaloiden tuotantoon.
- Trumpin toinen kausi mm.
  - keveämpi yritysverotus ja sääntely
  - protektionistiset tuontitullit
  - hallinnon saneeraus: DHS, EXIM, NASA, FED
  - Jones Actin purku
  - Ilmastopolitiikan muutos, tavoitteena energiadominanssi
  - Big Tech –suhde problemaattinen

* Eri instanssien arvioita siitä, kuinka paljon tuista kohdistuu teollisuudelle

Saksa tukikilpailussa Yhdysvaltain jäljillä

- Energiakriisissä Saksan tukipaketti kansalaisille ja yrityksille 200 miljardia* (n. 5 % BKT:sta)
- Lisäksi Saksa varannut 212 miljardia ilmasto- ja muutosrahastoonsa vuosille 2024–2027
  - Paketista rahaa mm. akku- vety- ja puoli johdoteollisuudelle
  - Lisäksi tuetaan teräs-, paperi- ja kemianteollisuuden yrityksiä tuotannon päästöjen vähentämisessä
  - Esim. Thyssenkruppille 2 miljardia rahaa vihreän terästehtaan rakentamiseen
  - Taiwanilaiselle siruvalmistajalle TSMC:lle 5 miljardin ja Intelille 10 miljardin suorat tuet
- Näiden ohella Saksa alentaa yritysverotusta 7 miljardilla per vuosi vuosina 2024–2027
- Autoteollisuuden ja muiden perinteisesti vahvojen alojen vaikeudet heijastuvat Saksan harjoittamaan teollisuuspolitiikkaan

Sustainability

Germany launches \$53 billion scheme to help stricken industry decarbonise

By Christoph Steitz and Andreas Rinke

June 5, 2023 4:10 PM GMT+3 · Updated 4 days ago

[1/3] A general view of a cooling tower at the Schwarze Pumpe power station, in Spremberg, Germany, September 2, 2022. REUTERS/Christian Mang/File Photo

* Pakettia ei ole kuitenkaan käytetty täysimääräisesti: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/lions-share-of-german-e200bn-aid-package-to-remain-unused/>.

Lähde: Tesi

Ruotsin investointituet pohjoiseen ja uusi kanta ydinvoimaan

- Ruotsi on investoinut merkittävästi puhtaaseen siirtymään. Monet raskaan teollisuuden toimijat ovat tehneet suuria satsauksia (mm. SSAB) ja uusia teollisia toimijoita on kehittymässä (mm. Stegra, vetyhankkeet).
- Norrbottenin ja Västerbottenin lääneille odotetaan jopa 125 mrd. EUR investointeja 2040 mennessä. Väkiluvun odotetaan kasvavan 100 000:lla, luoden painetta mm. sähköntuotannon, sähköverkon, infrastruktuurin ja palveluiden kehittämiseksi.
- Epävarmuustekijöistä kertovat mm. Northvoltin haasteet ja LKAB:n uutiset rautasieneen liittyvien suunnitelmien lykkäämisestä.
- Energiatarpeen kasvuennusteiden myötä Ruotsin ydinvoimapolitiikka on muuttunut. Riksdagenin hyväksymän tavoitteen mukaan vuonna 2035 Ruotsilla tulisi olla käytössä ydinvoimaa kahden uuden reaktorin verran (2 500 MW) ja 2045 mennessä 10 uuden reaktorin verran (10 000 MW).

Uuden komission teollisuuspolitiikka (1/2)

- Uusi komissio on ”investointien komissio”, EU-rahoituksen rooli tässä yksi merkittävimmistä kysymyksistä, mm. Euroopan kilpailukykyrahasto.
- Vähähiilistyminen ja kilpailukyky on uuden komission agendalla kytketty yhteen. Komissio jatkaa ainakin osittain Green Dealin viitoittamalla tiellä.
- Clean Industrial Plan ensimmäisen sadan päivän aikana. Keskiössä on varmistaa yrityksille pääsy edulliseen, kestävään energiaan ja raaka-aineisiin. Lisäksi kiertotaloutta tultaneen entisestään korostamaan.

Uuden komission teollisuuspolitiikka (2/2)

- Innovaatioiden merkitys sekä teollisuuden tarvitsema osaaminen myös vähähiilistymisen näkökulmasta tulevat olemaan keskiössä, samoin energiaverkot ja energian hinta.
- Julkisten tukien käyttö enemmän IPCEI-tyyppisiin projekteihin ja samalla prosessin yksinkertaistaminen, rahoituksen nopeuttaminen ja soveltamisalan laajentaminen tukemaan paremmin strategisia tavoitteita.
- Teollisuuspoliittista lainsäädäntöä mm. teollisuuden vähähiilistymistä nopeuttava säädös tukemaan teollisuuden siirtymää ja kanavoimaan investointeja infrastruktuuriin ja energiaintensiivisille sektoreille.

12 markkinamurrosta

Ilmastonmuutokseen
sopeutuminen

Energiamurros

Heikkenevät
elinympäristöt ja
biodiversiteettikriisi

Kilpailu
resurseista

Käänteinen
globalisaatio

Yhteenkytkeytyvä
ja digitaalinen
maailma

Ikääntyvä väestö
haastaa
huoltosuhteen

Arvomuutokset

Liikkuva geopoliittinen
tilanne ja
pirstaloituminen

Hapertuva
yhteisöllisyys ja
luottamus

Työn murros ja
työn epätasainen
jakautuminen

Globaali osaajapula
ja kilpailu
työvoimasta

Toimintaympäristön muutokset haastavat Suomen päivittämään teollisuuspolitiikkaa

- Valtion rooli yrityssectorilla on vahvistunut, johtuen kriiseistä (pandemia, Venäjän sotatoimet...) sekä pidempiaikaisista kehityskuluista (digitalisaatio, ilmastonmuutos, geopoliittiset jännitteet...)
- Markkinoiden toimivuutta painottavan politiikan rooli on pienentynyt ja kilpailukyvyn puutteita paikkaavat valtiontuet ja protektionismi kasvaneet
- Suurvaltojen kilpailu näkyy monenkeskisen sääntöjärjestelmän ongelmina ja maailmantalouden blokkiutumisenä. Heijastuu kaupan avoimuuteen ja arvoketjujen toimintaan.
- ETS-ilmajäsenyyden päättymisen 2034 on ankara kannustin hiilivapaaseen tuotantoon
- Investointikustannusten nousu on saanut investoijat epäröimään
- Osaajien saatavuus pullonkaulana monilla aloilla
- Samalla Suomen tulee kyetä vauhdittamaan kasvua julkisen talouden tasapainottamiseksi.
- Uhkien rinnalla on myös mahdollisuuksia, liittyen mm. puhtaan siirtymän investointiaaltoon, Nato-jäsenyyden mahdollistamiin kumppanuuksiin (jäänmurtaajat, kvantti...)

Telpo-SWOT

Vahvuudet

- Yhteiskunnallinen vakaus ja ennustettavuus
- Laadukas työvoima ja korkea osaamistaso
- Koulutetun työvoiman suhteellisesti alhainen kustannustaso
- Kohtuuhintaista puhdasta energiaa ja toimiva energiainfra
- Julkinen rahoitus kasvuyrityksille ja T&K-toimintaan
- Kriittisten mineraalien tarjonta ja osaaminen

Mahdollisuudet

- Puhtaan siirtymän luoma kysyntä
- Ennakoitava luvitus ja sääntely-ympäristö vetovoimatekijänä
- Tuottavuutta ja uutta liiketoimintaa tekoälystä ja digistä
- Useita lupaavia ja kasvavia teknologiakeskittymiä
- Biopohjaiset materiaalit
- Nato-jäsenyyden myötä tiivistynyt läntinen yhteistyö
- Puolustusteollisuus ja kaksikäyttö-teknologia

Heikkoudet

- Pieni kotimarkkina ja etäisyys keskeisiin markkinoihin
- Vetovoima osajien houkuttelemiseksi
- Keskittynyt vientiteollisuus
- Alhaiset investoinnit aineettomaan pääomaan
- Riskinotto-kyky ja –halukkuus erityisesti suurissa investoinneissa

Uhat

- Valtiontukikilpailu ja EU:n sisämarkkinoiden toimimattomuus
- Geopoliittiset riskit kuten kaupan esteet ja talouspakotteet
- Suomelle epäedullinen EU:n teollisuuspolitiikka
- Energiainfrastruktuurin kyky vastata uusiin tarpeisiin
- Osaamistason heikkeneminen ja kilpailu osaavasta työvoimasta
- Ilmastonmuutoksen ja luontokadon kerrannaisvaikutukset

Avainkysymykset

Investointien saaminen Suomeen

Vakiintuneiden teollisuudenalojen uudistuminen

Uusien kasvualojen vahvistaminen

Osaajien saatavuuden varmistaminen

Tavoitteet

Kehitämme toimintaympäristön kilpailukykyä investointien houkuttelemiseksi

Tehostamme julkista rahoitusta yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi

Kasvatamme arvonlisää ja tuottavuutta panostamalla aineettomaan pääomaan

Luomme kasvua tutkimuksesta, innovaatioista ja kansainvälisistä verkostoista

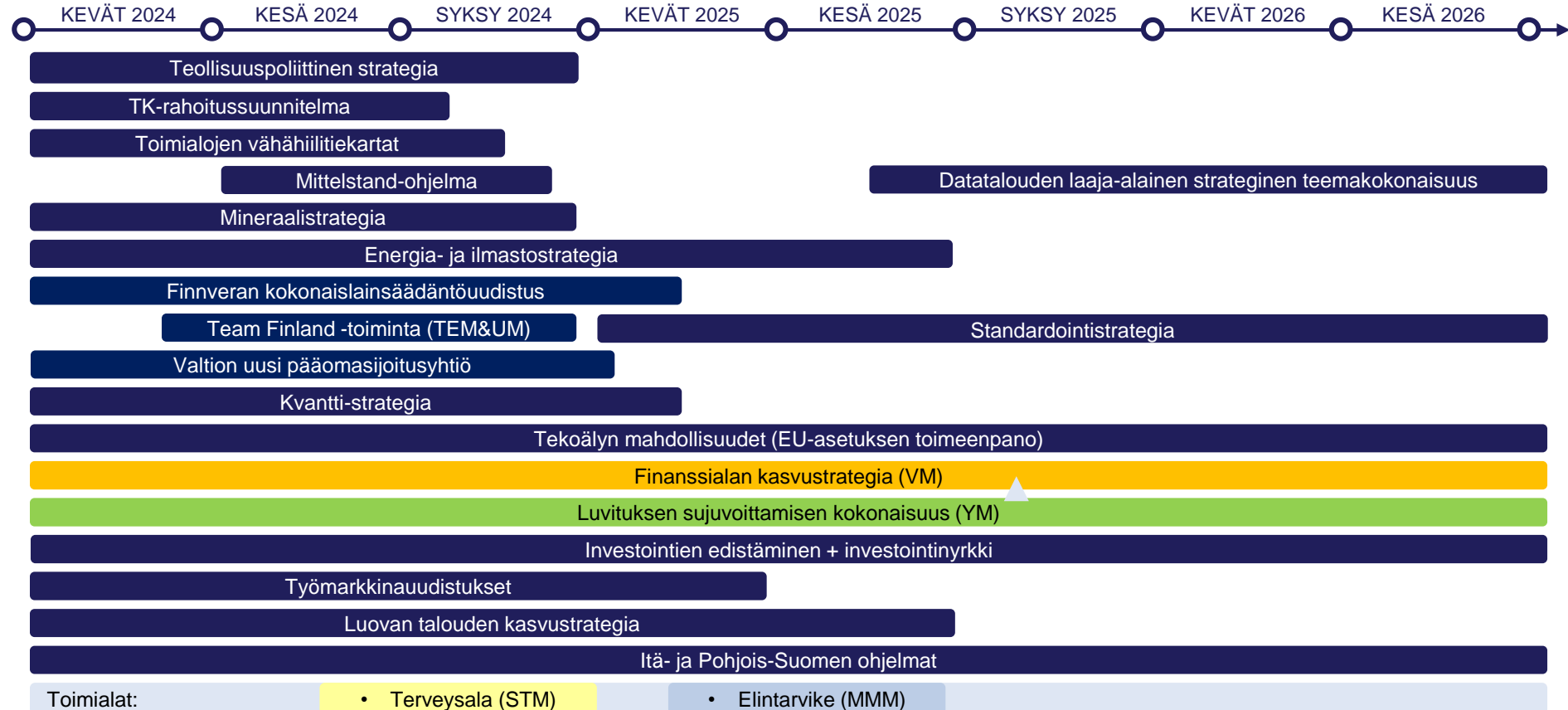
Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet

Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittyymiin

Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden

Keskeisiä hallitusohjelman toimenpiteitä kestävä kasvun vauhdittajaksi

1. Kehitämme toimintaympäristön kilpailukykyä investointien houkuttelemiseksi

- Osoitamme tarvittavat resurssit luvituksen sujuvoittamisen toimeenpanoon.
- Kehitämme sääntely-ympäristön ennakoitavuutta sekä yritys- ja innovaatiomyönteisyyttä.
- Vahvistamme investointinyrkin toimintaedellytyksiä parantamalla investointiympäristön kehitystä koskevaa tietopohjaa.
- Selvitämme vaihtoehtoisia kannustimia investoinneille ja varmistamme, että EU:n väliaikaisen kriisipuitteen mahdollinen jatko vuoden 2025 jälkeen palvelee myös Suomen tavoitteita.

2. Tehostamme julkista rahoitusta yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi

- Tiivistämme julkisten yritysrahoittajien yhteistyötä ja kehitämme niiden työnjakoa kasvupotentiaalia omaavien hankkeiden rahoituksessa.
- Lisäämme kasvurahoitusta yksityisen ja julkisen rahoituksen yhteistyöllä sekä selvitämme tehokkaimpia keinoja julkisten rahoittajien osallistumiseksi tuotteistamiseen, kaupallistamiseen sekä pilotti- ja demonstraatiohankkeisiin ja niiden skaalaamiseen liittyvien riskien jakamiseen.
- Kytkemme tulevat elinvoimakeskukset ja kunnille siirtyvät TE-palvelut tiiviisti osaksi alueellisia yrityspalveluekosysteemejä ja tehostamme EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen vaikuttavaa käyttöä teollisuuspolitiikan tavoitteisiin.

3. Kasvatamme arvonalisää ja tuottavuutta panostamalla aineettomaan pääomaan

- Kannustamme nykyistä useampia yrityksiä investoimaan aineettomaan pääomaan arvioimalla kokemuksia uuden T&K -verovähennyksen toiminnasta ja selvittämällä sen laajentamista kattamaan monipuolisemmin yritysten panostuksia aineettomaan pääomakantaan.
- Tunnistamme datan keskeisenä tuotannontekijänä ja siihen liittyvät kyvykkyydet ja infrastruktuurin teollisuuden uudistamisen edellytyksenä. Kehitämme standardisoitua datainfrastruktuuria datan hyödyntämisen mahdollistamiseksi.

4. Luomme kasvua tutkimuksesta, innovaatioista ja kansainvälisistä verkostoista

- Julkisten kehittämispanostusten vaikuttavan kohdentamisen tueksi tuotamme TEM-hallinnossa näkemyksen niistä teemoista, joissa tunnistamme parhaat kasvumahdollisuudet ja joihin yritykset ovat halukkaita suuntaamaan omia resurssejaan.
- Kannustamme yrityksiä lisäämään panostuksiaan T&Ktoimintaan suuntaamalla valtion lisärahoitusta yritysrelevanttiin yhteistutkimukseen ja T&K-osaamiseen sekä panostamme yhteiskäyttöisiin tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureihin, samoin kuin yrityksiä palvelemaan datainfrastruktuuriin sekä suurteho- ja kvanttilaskentaan
- Parannamme yrityksille suunnattuja kansainvälistymis- ja vienninedistämispalveluita ja varmistamme toimivan yhteyden TKItoimintojen ja vienninedistämisen kesken.
- Hyödynnämme strategisesti Suomen kansainvälisiä verkostoja, huomioimme puolustustarvikkeiden ja kaksikäyttötuotteiden laajentuneet markkinat ja huolehdimme, että hyvin toimivat hallitusten väliset yhteydet palvelevat alan yritysten vientiponnisteluja.

5. Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet

- Varmistamme kilpailukykyisen puhtaan energian saatavuuden ja toimitusvarmuuden sekä kehitämme energiaverkkoa vastaamaan kasvavia siirtotarpeita.
- Parannamme teollisuuden kykyä osallistua sähköjärjestelmän tasapainottamiseen, maksimoiden kokonaiskilpailukyvyn ja puhtaasta energiasta jalostettavan lisäarvon.
- Tuemme teollisuuden sähköistymiskehitystä, resurssitehokkuutta, sivuvirtojen hyödyntämistä sekä fossiilisia raaka-aineita korvaavia raaka-ainelähteitä, materiaaleja ja jalosteita kiertotalousohjelman ja biotalousstrategian toimenpitein.
- Etsimme keinoja yritysten vastuullisuusraportoinnin sujuvoittamiseksi ja niille koituvan hallinnollisen taakan keventämiseksi sekä helpotamme pk-yrityksille suunnatuilla työkaluilla kestävyden osoittamista arvoketjuissa

6. Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittyisiin

- Edistämme logistiikan alatyöryhmän määrittelemien tavoitteiden saavuttamista teollisuuden logistiikan kehittämistarpeisiin vastaamiseksi, liittyen mm. huoltovarmuuteen, kansainväliseen saavutettavuuteen ja logistiikan kilpailukykyyn.
- Kehitämme digitaalista infrastruktuuria ja huolehdimme riittävästä palvelin-, laskenta- ja tiedonsiirtokapasiteetista.
- Luomme pitkän aikavälin kehittämiskuvan teollisuuden tarpeita parhaiten palvelevasta energiainfrastruktuurista, mukaan lukien kansallisen vedyn siirtoverkon alueellisten teollisuuskeskittymien välillä.
- Laadimme teollisten keskittymien kehittämisohjelman, joka yhdistää puhtaan energian hyödyntämisen tehokkaaseen logistiikkaan, infrastruktuuriin ja materiaalivirtoihin sekä sektorirajat ylittäviin synergiaetuihin.

7. Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden

- Parannamme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia työelämässä muodostamalla tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia ja joustavoittamalla opintopolkuja kaikilla koulutusasteilla.
- Lisäämme lyhytkestoisen, tutkinnon osaan tähtäävän oppisopimuskoulutuksen tunnettuutta ja tehostamme työelämässä hankitun osaamisen tunnustamista.
- Parannamme työvoiman osaamistarpeiden ennakointia huomioimalla koulutusmäärissä ja kansainvälisessä rekrytoinnissa nykyistä laaja-alaisemmin suunnitteilla olevat investoinnit ja kasvualat.
- Luomme työnantajan rekrytoinnin tukemiseksi tietokannan, joka helpottaa ulkomailta suoritettujen tutkintojen ymmärtämistä rekrytoivissa yrityksissä ja parannamme palvelukonseptia työn vuoksi Suomeen muuttaville.